

Starta ett Leaderprojekt

ARBETETS MUSEUM

Välkommen!

9.50 Förberedelser och uppkoppling

10.00 Introduktion

10.10 Översikt av Leaderprogrammet

10.30 Ekonomiöversikt

10.45 Ansökningsarbetet

10.55 Kort paus

11.00 Budget i Leaderprojekt

11.20 Mer om ansökningsarbetet

11.40 Genomförande

11.45 Slutdiskussion

12.00 Avslutning

Översikt

Leaderprogrammet

Ett EU-program

EU:s landsbygdsutvecklingsmodell sedan 1991.

Länderna delas upp i Leaderområden.

Cirka 1,7 miljarder kronor 2023-2027

Administreras i Sverige av Jordbruksverket.

En stor del av det praktiska ansvaret är fördelat på lokala Leaderkontor runt om i landet.

Lokalt ledd utveckling

Gräsrotsfokuset är starkt. Nyttan ska komma till lokalområdet långsiktigt.

Hjälp till självhjälpsmetod.

Varje Leaderområde har sina egna prioriteringar, budgetar och mål.

Ortsutveckling och besöksmålsutveckling är vanliga fokusområden.

Översikt

Bakom ytan

Svensk ekonomi

Sverige betalar hög avgift och får tillbaka mindre i stöd = Nettoförlust

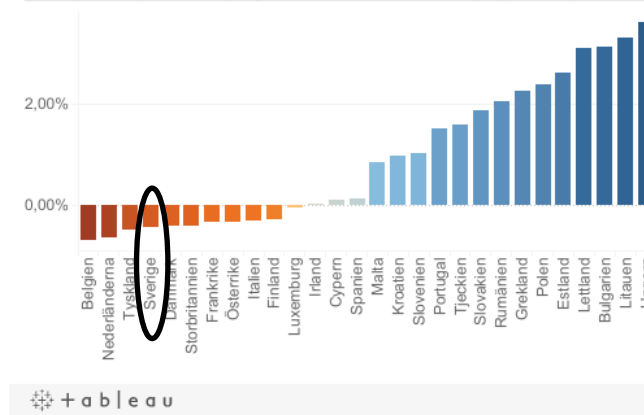
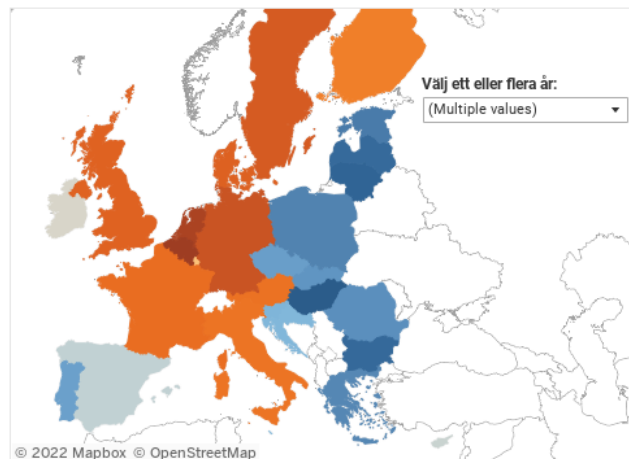
Kulturstrategiskt

Ett starkt intresse från statsmakten, intresseorganisationer och verksamheter att få del av EU-pengar.

Skillnad EU-avgift och EU-stöd i förhållande till BNP

Grafiken visar skillnaden mellan hur mycket medlemsländerna betalar in till EU-budgeten och hur mycket de får tillbaka i form av olika stöd (återflöde) som andel av bruttonationalprodukten, BNP. Blå färg innebär att landet får mer tillbaka än det betalar till EU medan vice versa gäller för orangefärgade länder. Siffrorna visar ett genomsnitt för åren 2010-2019, men detta går att ändra i grafiken. För musen över grafiken för mer information.

Källa: EU-kommissionen | Grafik: Europaportalen

Översikt

Särskilda villkor

Leaderprogrammet har karaktäristiska egenskaper, som kan skilja sig från andra projektsammanhang:

- Budgeten är styrd av EU:s så kallade Programperioder. I början av dessa finns mycket pengar, i slutet närmast ingenting.
- Deltagarna måste betala projektkostnader i förväg och ligga ute med pengarna. Det kan ta allt från några veckor till flera månader efter redovisning innan man får pengarna.
- Projekten är oftast fleråriga.
- Delar av projektet måste inte lyckas, man kan få experimentera. Syftet med det är att få organisationerna att våga starta.
- Det är mer administration i Leaderprojekt (precis som i alla EU-projekt) än i projekt från svenska huvudmän.
- Delredovisningar praktiseras.

Vad kan få pengar?

Syftet är brett. Leaderprojekt ska främja lokalsamhället på landsbygden.

Nytta: Nyttiaspekten är i fokus. De projekt som ser ut att ge mest resultatmässigt, blir prioriterade.

Samverkan: Avgörande för att ett projekt ska kunna starta, är ett tydligt samarbete med flera olika parter inom lokalsamhället. Samarbete mellan föreningsliv och näringsliv anses vara mycket bra.

Påvisbarhet: Hur blir det här något som lokalsamhället får konkret nytta av?

Vanliga syften:

- skapa en attraktiv landsbygd för boende
- utveckla bygdens föreningsliv
- göra investeringar i kultur- och naturlandskapet så att fler människor får tillgång till dem
- arbeta med näringslivsutveckling och innovationer

Vad kan inte få pengar?

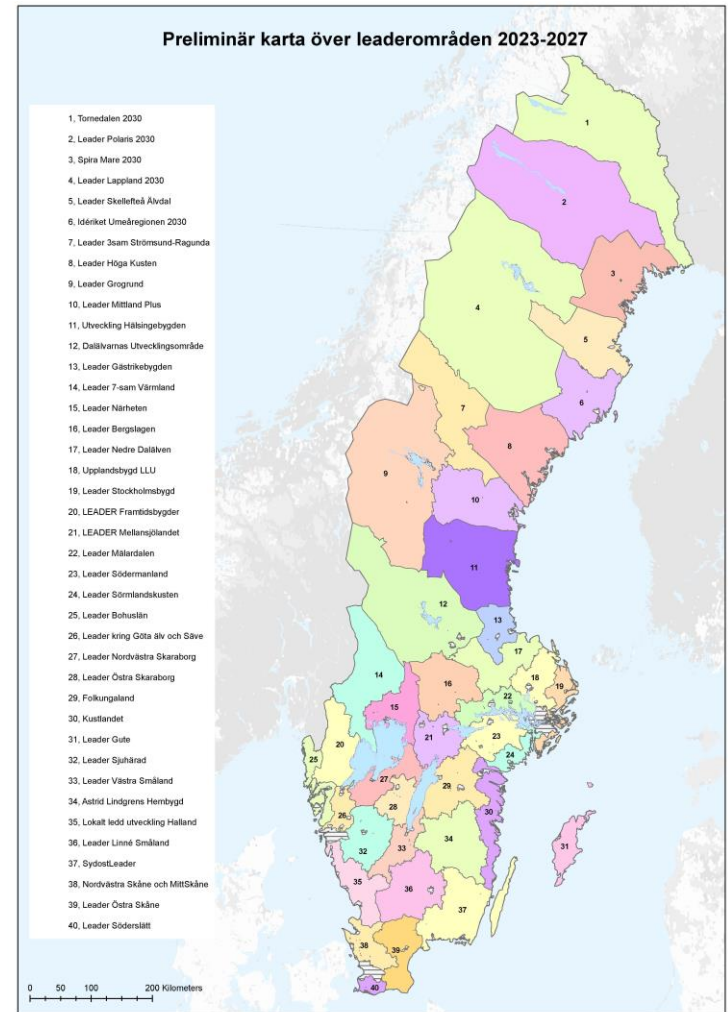
- Projekt har inte kunnat handla om bara dokumentation.
- Inte renoveringar eller utrustningsinköp som syfte – men möjligen som delprojekt i bredare syften.
- Det är inget fel på kulturmiljövård, men det behöver påvisas hur folk får ta del av det och hur det lyfter lokalsamhället som helhet.
- Stöd ges inte till sådant som redan finansieras av andra statliga medel. Ett exempel på riktlinje: Det som sker under normal schemalagd skoltid, ska inte Leader vara med på.

Hitta ert Leaderområde

- De följer inte nödvändigtvis läns- eller landskapsgränser.
- Indelningen styrs av vilka som har velat samarbeta omkring särskilda fokusområden, och de facto har sökt tillsammans för att bli ett Leaderområde.
- Några kommuner kan finnas i flera Leaderområden.
- Nya Leaderområden kan uppstå. Det är behovsstyrt.

Info för att hitta ert Leaderområde:

<https://jordbruksverket.se/stod/lokalt-ledd-utveckling-genom-leader/leader-2023-2027/det-har-ar-lokalt-ledd-utveckling-genom-leader>

Karta: Jordbruksverket mars 2023

Ansökningsarbetet

Nyttja ert Leaderkontor

- Använd dem inför, under och efter
- De väntar på att få hjälpa er
- Var inte blyga

Initiera ett Leaderprojekt

- Identifiera ett behov inom ert lokalsamhälle, där ni kan vara en del.
- Börja tidigt att skapa samverkan och bjud in andra organisationer.
- Ta tidig kontakt med ert Leaderområdes kontor. Där får ni stöd.
- Alternativt: Lyssna om det är något Leaderprojekt på gång. Kan ni komma in i det?

Budget

Budget i Leaderprojekt

Leaderprojekt har brett syfte

Inte till bara för er själva, utan för hela lokalsamhället i samverkan

Det är strikt projektmedel – inte verksamhetsmedel

Mycket olika maxbelopp

Något leaderområde kan ha beslutat om max 10 000 kr. Maxbelopp på 1.3 miljoner en annan extrem. Somliga har inga maxbelopp. Undersök hos ert Leaderområde.

”Mikrostöd” eller ”Paraplyprojekt”

Enklare ansökan, men då blir det också mindre pengar som går att söka, i häradet 20-40 000 kr. Enklare förfarande med administration. Öppna ansökningsperioder. Leaderområdets styrelse beslutar själva, och kan ta snabba beslut på några veckor.

Stöd till företag finns också. Egentligen inte Leadermässigt, då dessa inte bygger på samarbeten. Så det är lite udda fågel, men existerar. Får ge max 200 000 kr i stöd till ett företag.

Budget

Er likviditet

Projektdeltagarnas egen likviditet måste vara stabil för att genomföra ett projekt. Ni måste betala först själva, för att sedan redovisa och få summan utbetalad av Leader.

- Egna medel, lån eller leasing är tillåtna.
- I stora projekt kan man få förskott och delutbetalningar.
- Det har hänt att utbetalningarna drar ut på tiden.
- Det har också hänt att en kostnad inte godkänts i efterhand, och därför inte blivit ersatt inom projektet.

Budget

Användning

Budgeten ni anger för projektet skall vara balanserad:

- Det ni söker ska användas.
- Ni ska inte ha pengar över efteråt, och ni ska inte ha övertrasserat budgeten.
- Projektbidrag är inte till för vinst eller till för att finansiera annat än projektet ni sökt bidrag för.

Budget

Tekniken att ligga ute med pengar

Svårt att hitta egen täckning för utgifterna?

Planera en rundgång med betalning, redovisning och återföring.
På så vis återanvänder in samma summa genom hela projektet.

Exempel:

Total projektkostnad 320 000 kr

Dela upp i 8 delprojekt, 40 000 kr var.

Använd dessa 40 000 kr i delprojekt 1, redovisa och få inbetalt.

Använd samma 40 000 kr i delprojekt 2, redovisa och få inbetalt. Osv...

Kräver noggrann planering och att ni har koll på vad varje projektdel kostar i förväg.

OBS: Det kan ta allt från några veckor till flera månader efter redovisning innan ni får pengarna.

Ansökningsarbetet

Ansökningsdokument

http://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/blanketter/stod/projektstod/LSB14_1.pdf

Tiden går fort vid en ansökan

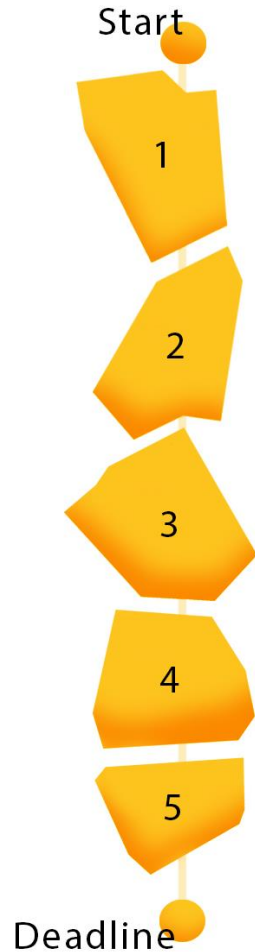
Ha god framförhållning och lägg tid på ansökan

Tidsödande arbetspaket:

- Bra underlag och intern förankring.
- En bra ansökningstext.
- En realistisk och noggrann budget.
- Skapa nätverk och samsyn med partners.
- Sätt ihop en ansökansgrupp:
Bred kompetens: Skrivkonstens gåva, projektledare, korrekturläsare, budgetansvarig.

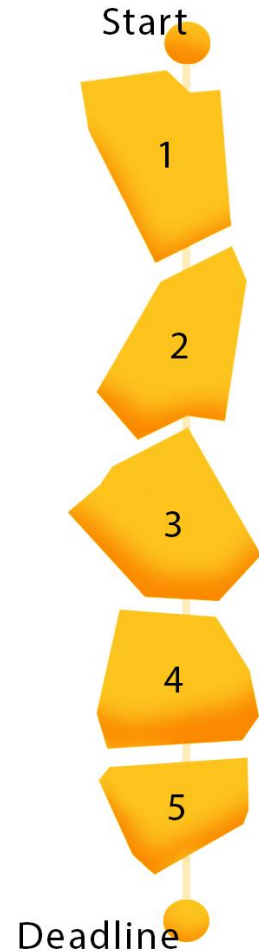
En ansökan som utarbetas under tidspress blir ofta bristfällig.

Behandlingstiden hos bidragsgivaren tar tid.

Marginal på slutdatumet

- Oförutsägbara saker kan hända
- Sammanställningar och slutredovisning tar tid att skapa
- Det kan vara tillåtet att förlänga projekt, men kolla det i förväg.

Komplexitet

- Den nya strategin gäller 2023-27. Ännu vissa oklarheter.
- 40 ansökningar om att starta leaderområden. I början av 2023 kommer information om vilka områden som har fått startbeslut. I dessa områden kan du sedan söka pengar.
- Flera tidigare deltagare vittnar om svårigheter att skapa en färdig ansökan. Det är många frågor och den kan behöva skrivas om flera gånger innan den anses som färdig.
- Lokal förankring innebär lång startsträcka. Många parter ska vara med och revidera och omforma projektansökan.
- Jordbruksverkets handläggningstider är långa. Det kan ta 5-6 månader innan beslut.

Ansökningsarbetet

Sätt igång

- Kontakta ert Leaderområdeskontor. Prata ihop er om projektidén
- Skapa en ansökan. Låt det ta tid.
- Ansökan görs via ett formulär hos Jordbruksverket. Inte särskilt komplicerat.
- Ta hjälp av Leaderkontoren. De ger feedback, lotsar och hjälper folk så det blir en bra ansökan.

Ansökningsarbetet

Pitchen

När ansökan är inskickad, så läser en bedömningsgrupp igenom den.

Sedan får sökandena ett möte med 10 minuter att pitcha projektidén. Då har gruppen redan läst ansökningsen och är förberedda.

Det handlar mestadels om att få ett djupare intryck och kunna förtydliga vissa frågor. En kortare frågestund efteråt där medlemmar i bedömningsgruppen kan ställa förtydligande frågor.

Bedömningen

Bedömningen delegeras från EU-nivå till gräsrotterna, som innebär Leaderområdets styrelse. Ens ansökan blir bedömd av ens likar – folk som bor i området, som har erfarenhet av att arbeta i landsbygdsmiljö, och ofta goda kunskaper om villkoren.

Ett antal kriterier måste bedömningsgruppen förhålla sig till:

- EU:s formella kriterier.
- Ingen form av diskriminering.
- Ni måste kunna ta hand om ekonomi och administration.
- Långsiktigheten med projektet.

Genomförandet

Under projektarbetet

- Administration är en stor del av EU-projekt generellt. Avstämningar och redovisningar behöver göras kontinuerligt, annars blir det mycket slit nära deadlines.
- Behåll en nära kontakt och bra dialog med Leaderkontoret.

Genomförandet

Efter projektet

- Strategiska fördelar: Ett genomfört Leaderprojekt banar väg för fler projekt.
- Glöm inte slutrapportering och möjlig efterrapportering:
 - Arbetet
 - Tiden
 - Framläggandet
- Reovisningen medför noggrannhet av genomförande och utgifter.
- Jordbruksverkets revisorer kan komma att granska projektet

Avslutning

Vidare härifrån

Detaljer finns på

<https://jordbruksverket.se/stod/lokalt-ledd-utveckling-genom-leader/leader-2023-2027/det-har-ar-lokalt-ledd-utveckling-genom-leader>

Riksomfattande nätverk:

<https://www.landsbygdsnätverket.se/>

Kontakta och skapa relation med ert lokala Leaderkontor

Avslutning

Lycka till!

Pelle Filipsson

Arbetslivsintendent för finansieringsfrågor

Arbetets museum, Norrköping

pelle.filipsson@arbetetsmuseum.se

ARBETETS MUSEUM